

ACTE PRIMER

ESCENA 1

Entren TESEU, HIPÒLITA, FILOSTRAT i altres.

TESEU: Gentil Hipòlita,
ja és a prop la nostra hora nupcial.
Són quatre dies justos els que falten,
i els que ens han de portar una lluna nova...
però, com triga aquesta lluna vella
fins a minvar del tot! Se'm fa pregar,
com la viuda que va deixant marcir
l'herència que espera el seu fillastre...

HIPÒLITA: Quatre dies es tornen molt de pressa
quatre nits, i a la nit, enmig dels somnis,
el temps en passa via. Finalment,
corbada com un arc de plata al cel,
la lluna nova estarà a punt per veure
tots els fastos del nostre casament.

TESEU: Vés, Filostrat, i fes que els joves atenençs
es preparin per les celebracions.

Desvetlla l'esperit enjogassat
i àgil de la joia. La tristesa
deixem-la pels enterraments:
aquesta pàl·lida companya no escauria
a l'esplendor del nostre enllaç.

FILOSTRAT se'n va.

Hipòlita, si et vaig galantejar amb l'espasa
i el teu amor me'l vaig guanyar ferint-te,
ara és molt diferent el to amb el qual
et prendré per esposa:
hi haurà pompa, triomf i diversions.

Entren EGEU, la seva filla HÈRMIA, LISANDRE i DEMETRI.

- EGEU:** L'enhorabona al nostre duc insigne.
- TESEU:** Gràcies, bon Egeu. Què hi ha de nou?
- EGEU:** És amb un gran disgust que us porto queixes
contra Hèrmia, la meva pròpia filla.
Demetri, acosta't. Noble duc,
aquest home té el meu consentiment
per casar-s'hi.
Lisandre, acosta't.
I aquest altre, senyor, li ha embuixat el cor.
Tu, tu, Lisandre: tu li has donat poemes
i has intercanviat amb ella
penyores amoroses. Tu has cantat
a la seva finestra al clar de lluna,
amb veu fingida, versos d'un amor fingit,
i has captivat la seva fantasia
amb flocs dels teus cabells, anells,

minúcies, bagatel·les, regalets,
pomells de flors, llaminadures...
missatgers amb un gran predicament
entre la joventut sense experiència.
Has robat amb astúcia
el cor ingenu de la meva filla,
i l'obediència que em devia a mi
l'has mudada en rebel obstinació...
I, noble duc, si ella no s'avé,
ara i aquí, davant Vostra Excel·lència,
a casar-se amb Demetri, apel·laré
a l'antic dret patern que em concedeix Atenes.
Ella és meva, i em correspon a mi
entregar-la a Demetri o bé a la mort,
segons el que preveu molt clarament
la nostra llei per casos com aquest.

- TESEU:** Què hi dius, Hèrmia? Rumia-ho bé, bonica.
Hauries de mirar el teu pare com un déu:
el déu que et va atorgar aquesta bellesa;
per ell ets una forma que ha esculpit en cera,
i és ell qui té el poder de conservar-la
o de desfigurar-la.
Demetri és un home digne.

HÈRMIA: I també ho és Lisandre.

- TESEU:** No t'ho nego.
Pro, en aquest cas, no és ell qui té l'aval
del teu pare i, per tant, has de considerar
que el més digne és Demetri.

HÈRMIA: Tant de bo

el meu pare els veïes amb els meus ulls.

Teseu: Ets tu, més aviat, qui els ha de veure amb el judici del teu pare.

Hèrmia: Us demano, senyor, que em perdoneu. No sé d'on m'ha vingut aquesta gosadia, ni com li pot escaure al meu pudor que hagi parlat tan clar en presència vostra. Pro digueu-me, si us plau, què és el pitjor que em pot passar si persisteixo a no acceptar Demetri per espòs.

Teseu: O la pena de mort o la renúncia a tenir mai més tractes amb cap home. Per tant, bonica Hèrmia, t'aconsello que sospesis de nou els teus desitjos. No oblidis que ets molt jove; qüestionaria el que la sang et dicta, i decideix si, en rebutjar la tria del teu pare, suportaràs l'hàbit de monja i el retir dins la gàbia d'un claustre sense llum: tota una vida de germana infèrtil, oferint càntics desmaiats a la lluna glaçada i virginal. Tres cops és beneïda qui reprimeix la sang per assumir aquest cast pelegrinatge. Però, aquí a la Terra, és més feliç la rosa que és collida i destil·lada que no la que, pansint-se en el roser, creix, viu i mor intacta i solitària.

Hèrmia: Doncs així creixeré, viuré i em moriré, senyor,

abans que perdre la virtut sota el poder no desitjat d'un home a qui l'ànima es nega a ser sotmesa.

Teseu: Pensa-t'ho amb calma, i amb la lluna nova —el dia en què amb la meva enamorada segellarem per sempre el nostre vincle—, llavors decidiràs si escullis la mort per no obeir els desitjos del teu pare, o et cases amb Demetri, com ell vol, o, a l'altar de Diana, fas els vots d'abstinència i de celibat perpetu.

Demetri: Dolça Hèrmia, cedeix... i tu, Lisandre, renuncia a aquest títol insensat que pretens esgrimir per sobre el meu.

Lisandre: Tu tens l'estima del seu pare, Demetri. Deixa'm Hèrmia per mi, i casa't amb ell.

Egeu: Cínic Lisandre, sí, és cert: l'estimo, i és per 'xò que li dono allò que és meu. Ella és meva, i els drets que posseeixo damunt d'ella els heretarà Demetri.

Lisandre: a *Teseu*.

Jo sóc, senyor, d'una casa tan noble i benestant com ell.

El meu amor és superior al seu.

Els meus béns són del tot equiparables, per no dir més folgats, que els de Demetri, i —cosa que val més que cap ostentació— la bella Hèrmia m'estima a mi.

Per què no hauria, doncs, de reclamar el meu dret?

Demetri —i ho constato davant seu—
ha festejat Helena, la filla de Nedar,
i li ha conquerit l'ànima. I ella, dolça dama,
adora amb devoció, amb idolatria,
aquest home inconstant i més que tèrbol.

TESEU: Me n'ha arribat alguna cosa, sí...
i tenia intenció de parlar-ne amb Demetri.
Però, enfeinat com vaig pels meus assumptes,
se me n'ha anat del cap... Demetri, vine;
i tu també, Egeu. Veniu amb mi,
que us he de dir un parell de coses en privat.
I tu, bonica Hèrmia, vés-te preparant
per ajustar les teves fantasies
al desig del teu pare, o, altrament,
la llei d'Atenes (que ni jo mateix
no estic en condicions de mitigar)
t'entregarà a la mort o al celibat.
Vine, Hipòlita meva. Com estàs?...
Demetri, Egeu: veniu també amb nosaltres.
Us he d'encomanar unes diligències
respecte al casament, i consultar-vos
un assumpte que us incumbeix de prop.

EGEU: Us seguim lleialment i de tot cor.

Surten tots, excepte LISANDRE i HÈRMIA.

LISANDRE: Què tens, amor? Com és que estàs tan pàl·lida?
¿Per què les roses de les teves galtes
han perdut tan de pressa aquell color?

HÈRMIA: Potser els hi falta pluja, i jo podria
revifar-les amb l'aigua dels meus ulls.

LISANDRE: Ai, estimada... pel que jo he llegit
o he sentit en històries i relats,
l'amor autèntic mai no ha transitat
per un camí planer: o bé per diferències
de sang, o per...

HÈRMIA: Ah, quina creu! Que el rang
hagi de ser un obstacle per l'amor...

LISANDRE: ... o per desigualtats en qüestió d'edat...

HÈRMIA: Horror! Un vell que vol unir-se amb una jove...

LISANDRE: ...o conflicte amb allò que la família vol...

HÈRMIA: Déu meu! Triar l'amor segons els ulls d'un altre...!

LISANDRE: O, si la tria era ben vista, de vegades
la mort, les malalties o la guerra
l'han tornada fugaç com un rumor,
breu com una ombra, passatgera com un somni
o com un llamp enmig de la nit fosca
que mostra cel i Terra en un rampell,
i, abans que un home pugui dir: «Mireu!»,
la tenebra s'ho empassa tot de nou:
així d'efimers són els bons moments.

HÈRMIA: Si tants obstacles troben els amors autèntics,
potser és llei del destí. Tinguem, doncs, paciència:
portem aquesta creu si és tradició
que acompanyi l'amor
com els anhels, els somnis, els sospirs,
el desig i les llàgrimes,
pobre seguici de les fantasies...

LISANDRE: Bon argument. Per tant, escolta'm, Hèrmia: tinc una tia viuda, molt rica i sense fills; viu a fora d'Atenes, a set llegües, i em considera com si fos fill seu. Allà ens podem casar, estimada Hèrmia: en aquell lloc, les dures lleis d'Atenes no hi arriben. Així és que, si m'estimes, fuig demà al vespre de casa del teu pare, i enmig del bosc, a una llegua d'aquí —on aquell dia et vaig trobar amb Helena celebrant les festivitats de maig—, allà t'esperaré.

HÈRMIA: Oh, bon Lisandre! Et juro, per l'arc més fort i la millor fletxa daurada de Cupido, per la innocència dels coloms de Venus, per tot allò que uneix les ànimes i fa que prosperi l'amor, per aquell foc que va cremar la reina de Cartago en veure que salpava el fals troià, per tots els vots que mai ha trencat l'home (molts més dels que les dones han fet mai), que en aquest lloc precís on m'has citat, demà hi seré sens falta.

LISANDRE: Compleix el que has promès, amor. S'acosta Helena.

Entra HELENA.

HÈRMIA: Déu te guard, bella Helena! Cap on vas?

HELENA: M'has dit «bella»? Doncs ja ho pots retirar.

És la teva bellesa, la que Demetri estima. Quina sort!... els teus ulls són com estels que el guien, la teva llengua exhala un dolç alè més afinat que no l'alosa pel pastor quan verdegen els blats i brota l'arç. Les malalties són contagioses. Tant de bo la bellesa també ho fos! Abans no me n'anés, la meua oïda s'infectaria de la teva veu, i els meus ulls dels teus ulls; la meua llengua prendria de la teva la dolça melodia... si el món fos meu, exceptuant Demetri, donaria la resta per traduir-me en tu. Ensenya'm com t'ho fas per ser tan bella, i les arts amb què li has robat el cor a Demetri!

HÈRMIA: Jo el miro desdenyosa, i, tot i això, m'estima.

HELENA: Ah, si el teu desdeny pogués donar lliçons als meus somriures!...

HÈRMIA: Jo el maleixo, i ell em dona amor.

HELENA: Ah, si els meus precs poguessin despertar-li una semblant estimació!...

HÈRMIA: Com més l'odio, més em va al darrere.

HELENA: Com més l'estimo, més m'odia ell.

HÈRMIA: Si és boig no és culpa meua, Helena.

HELENA: No,